

STADSREVISIONEN
REVISORSGRUPP 3

DNR. 0109-109/2012
DOK ID 5183

SID 1 (1)
DNR 355-51/2012
2012-03-14

Till
Äldrenämnden

Revisorerna för äldrenämnden har avslutat revisionen av nämndens verksamhet under år 2011. Kopia på den revisionsberättelse som överlämnas till kommunfullmäktige bifogas.

Revisorerna överlämnar och återopar revisionskontorets årsrapport för äldrenämnden.

Revisorerna emotser ett yttrande över årsrapporten från nämnden senast 2012-08-31.

Stockholm den 14 mars 2012

På revisorernas vägnar

Bosse Ringholm
Ordförande

Karin Meding
Sekreterare

Sammanfattning

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat är tillfredsställande

Äldrenämnden redovisar ett nettoöverskott mot budget med 0,2 mnkr. Revisionskontoret bedömer att nämnden under år 2011 har nått de verksamhetsmål som avser nämndens uppdrag och verksamhetsområde. Nämnden bedöms även ha genomfört fullmäktiges särskilda uppdrag, uppfyllt sina egna mål och i huvudsak uppnått den i verksamhetsplanen angivna verksamheten.

Styrning, uppföljning och kontroll är tillräcklig

Nämnden har utarbetat en ny styrmodell för ekonomi- och verksamhetsuppföljning vilket har både underlättat och förbättrat förutsättningarna för analysarbetet. Uppföljningen av såväl verksamhet som ekonomi sker kontinuerligt och på ett i övrigt systematiskt sätt.

Prognossäkerheten har tidigare varit dålig men prognosarbetet har utvecklats under året. Nämndens interna kontroll har förbättrats och arbetet med internkontrollplanen har också utvecklats.

Revisionskontorets granskning av styrning, uppföljning och kontroll av beviljade insatser inom äldreomsorgen har bl.a. uppmärksammat vikten av att nämndens övergripande ansvar för samordning och utveckling av äldreomsorgen fungerar tillfredsställande.

Bokslut och räkenskaper är rättvisande

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att äldrenämndens bokslut och räkenskaper för år 2011 är rättvisande.

Kostnader för inköp av inventarier har inte aktiverats i enlighet med god redovisningssed eftersom nämnden saknar investeringsbudget.

Rapportförteckning

Årsrapport 2011 för äldrenämnden (nr 31, mars 2012)

Styrning, uppföljning och kontroll av beviljade insatser inom äldreomsorgen (nr 2, januari 2012)

Årsrapport 2011

ÄLDRENÄMNDEN

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat är tillfredsställande

Styrning, uppföljning och kontroll är tillräcklig

Bokslut och räkenskaper är rättvisande

Innehåll	Sid
1 Årets granskning.....	1
2 Nämndens resultat.....	1
2.1 Ekonomiskt resultat.....	2
2.2 Verksamhetens resultat	2
3 Styrning, uppföljning och kontroll	4
3.1 Nämndens styrning och uppföljning under året.....	4
3.2 Intern kontroll	6
4 Nämndens bokslut och räkenskaper	8

Bilagor

<i>Bilaga 1</i>	Revisionskontorets bedömningskriterier
<i>Bilaga 2</i>	Revisionsrapporter under perioden april 2011-mars 2012

I Årets granskning

I denna årsrapport redovisas det samlade resultatet av revisionskontorets granskning av äldre nämndens verksamhet avseende år 2011.

Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom följande områden:

- Nämndens ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat
- Nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten
- Nämndens bokslut, delårsrapport och räkenskaper

Revisionen sker i enlighet med kommunallagen och andra tillämpliga lagar samt i enlighet med reglementet för stadsrevisionen och god revisionssed i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning av nämnden. Revisionskontorets bedömningskriterier redovisas i *bilaga 1*.

De förtroendevalda revisorerna har träffat representanter för nämnden för att bl.a. diskutera äldre nämndens åtgärder för att utveckla och förbättra samverkan med landstinget avseende äldre med sammansatta vårdbehov. Utgångspunkt för diskussionen var revisionsrapporten ”Sköra länkar i vårdkedjan - Äldre med sammansatta vårdbehov i gränssnittet mellan landsting och kommun” (rapport nr 2, februari 2011)

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningen.

En förteckning över stadsrevisionens samtliga revisionsrapporter under perioden april 2011 – mars 2012 redovisas i *bilaga 2*.

2 Nämndens resultat

I detta avsnitt redovisas revisionskontorets bedömning av om nämndens resultat är förenligt med kommunfullmäktiges mål, uppdrag och budget samt de beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten. Vidare bedöms om verksamhetens resultat och resurser står i ett rimligt förhållande till varandra.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att äldre nämndens ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat för året är tillfredsställande.

2.1 Ekonomiskt resultat

Nämnden redovisar följande budgetutfall och avvikelser för år 2011:

Namnden i Leadvik - Kyrkans Budgetstatistik och avvikelse för år 2011					
Mnkr	Budget 2011	B o k s l u t 2 0 1 1			Budget- avvikelse 2010
		Utfall	Avvikelse		
Driftbudget					
Verksamhet					
Kostnader	164,5	170,5	-6,0	-3,7%	2,7
Intäkter	25,6	31,8	6,2	24,3%	11,9
Driftbudgetens nettokostnader	138,9	138,7	0,2	0,15%	14,6

Äldrenämnden redovisar ett nettoöverskott om 0,2 mnkr.

Bruttokostnaderna för nämndens verksamhet uppgår till 170,5 mnkr och intäkterna till 31,8 mnkr, vilket är 6,0 respektive 6,2 mnkr mer än budget. Jämfört med år 2010 har kostnaderna ökat med 62,3 mnkr och det beror till stor del på att 47,3 mnkr har fördelats till utförare inom äldreomsorgen för utökad bemanning inom demensvården. Nämnden har också sammanlagt avsatt 10,5 mnkr för att utveckla avgiftssystemet och en E-tjänst.

Intäkterna har minskat med 0,2 mnkr i förhållande till år 2010. Statsbidragen har minskat något medan intäkterna för försäljning av verksamhet och intäkter för utbildnings- och utvecklingskostnader inte förändrats nämnvärt mellan åren.

2.2 Verksamhetens resultat

Mål

Revisionskontoret bedömer att nämnden under år 2011 har nått kommunfullmäktiges mål för verksamheten. Vidare bedöms att nämnden i huvudsak har nått sina mål och uppnått i verksamhetsplanen angiven verksamhet.

Av de tretton verksamhetsmål som konkretiserar kommunfullmäktiges inriktningsmål knyter elva mål an till de verksamheter äldrenämnden bedriver. Nämnden har fastställt tio egna mål som ansluter till KF:s verksamhetsmål men har inte tagit fram några egna indikatorer för att mäta måloppfyllelsen av nämndmålen. I stället har nämnden fastställt 18 egna aktiviteter.

Nämnden bedömer att tio av de elva verksamhetsmål som kommunfullmäktige har fastställt har uppfyllts. Nämnden redovisar avvikelser från verksamhetsmålet *"Stockholms stad som arbetsgivare ska erbjuda spännande och utmanande arbeten"* och bedömer att detta mål delvis har kunnat uppfyllas.

För de indikatorer som fastställts för att mäta måluppfyllelsen redovisas avvikelser i två fall. Nämnden uppfyller inte målvärdet för indikatorn sjukfrånvaro. Utfallet visar att årsmålet har överskridits med 2,2 %. Avvikelsen förklaras enligt nämnden främst av långtidsfrånvaro.

Nämnden uppfyller målvärdet för kommunfullmäktiges indikator "nöjd med arbetarindex" men inte sitt eget årsmål för indikatorn. Årets index uppgick till 63 vilket ska jämföras med målet på 74. Orsaken till avvikelsen är enligt verksamhetsberättelsen att en större omorganisation genomförts under året.

Vidare bedömer nämnden att nämndmålet "*Inom staden sker en rättvis och likvärdig biståndsbedömning*" delvis har kunnat uppfyllas.

Kommunfullmäktiges uppdrag

Nämnden har i enlighet med uppdraget reviderat riktlinjerna för hälso- och sjukvård inom Stockholms stads särskilda boenden och dagverksamheter för äldre. Kommunfullmäktige har i november 2011 beslutat att godkänna de förändringar i riktlinjerna som föreslagits. Vidare har nämnden fått i uppdrag att årligen vid behov revidera riktlinjerna.

Mer matglädje inom äldreomsorgen

Revisionskontoret har följt hur äldre nämnden arbetar med fullmäktiges uppdrag att förbättra matkvaliteten inom äldreomsorgen.

Under år 2011 har nämnden genomfört ett antal aktiviteter för att fullfölja uppdraget, bl.a. utbildningsinsatser och uppdatering av handboken som stöd för att förtydliga stadens kostpolicy. Programmet för e-lärande avseende måltidssituationen m.m. har setts över för att bli mer användarvänligt.

En stor del av utbildningsinsatserna har genomförts lokalt och med förvaltningen som anordnare. Förvaltningen har fortsatt bistått med specialistkompetens i samband med måltidsupphandlingar och anbudsgranskningar samt fått möjlighet att delta i det utbildningsutbud som ingår i grundutbildningen för personal inom äldreomsorgen.

Patientsäkerhet inom äldreomsorgen

Revisionskontoret har följt hur äldre nämnden arbetar med uppdraget att se till att nämnderna har system och rutiner för uppföljning och kontroll av en säker hälso- och sjukvård.

Under år 2011 har nämnden genomfört ett antal aktiviteter för att fullfölja uppdraget. Insatserna kan exemplifieras av ett projekt om brandprevention i samarbete med Storstockholms brandförsvär, engagemang i Äldrefrid ett stadsövergripande program om kvinnofrid/våld i nära relationer samt utveckling av nyckelfri hemtjänst och mobila trygghetslarm. Tillsammans med bostadsbolaget Micasa har nämnden medverkat i ett projekt om tryggare och mer ändamålsenligt boende för äldre. Andra exempel är implementeringen av Senior Alert, ett nationellt register, där hela äldreomsorgen deltar oavsett regiform, patientsäkerhetsberättelser enligt patientsäkerhetslagen samt kvalitetssäkring av hela läkemedelskedjan inom vård och omsorgsboenden.

3 Styrning, uppföljning och kontroll

I detta avsnitt redovisas revisionskontorets bedömning av om nämnden har ett system för styrning, uppföljning och kontroll som säkerställer en ändamålsenlig verksamhet, bidrar till en god ekonomisk hushållning för staden samt ger en tillräcklig säkerhet inom nämndens organisation och verksamhet.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att äldrenämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten är tillräcklig.

3.1 Nämndens styrning och uppföljning under året

Nämndens lednings- och styrdokument

Revisionskontoret har granskat nämndens verksamhetsplan för år 2011 och bedömer att nämndens egna mål och aktiviteter för verksamhetsområdet ansluter till kommunfullmäktiges mål. Nämnden har också enligt revisionskontorets bedömning utvecklat och bättre anpassat verksamhetsplanen för år 2012 till stadens anvisningar. För att underlätta uppföljningen av målen har för nämndmålen även det förväntade resultatet under året preciserats.

Nämndens uppföljning av ekonomi och verksamhet

Nämnden har ett uppföljningssystem som innebär ett nära och regelbundet samarbete mellan avdelningarna. Förvaltningens ledningsgrupp är ett viktigt forum för uppföljningen av ekonomi och verksamhet. Revisionskontoret kan konstatera att en ny styrmodell för ekonomiuppföljningen har utarbetats och att det har både underlättat och förbättrat förutsättningarna för analysarbetet. Uppföljningen av såväl verksamhet som ekonomi sker kontinuerligt och på ett i övrigt systematiskt sätt.

Förvaltningen har under året påbörjat ett arbete för att utforma en strategi- och handlingsplan för systematisk verksamhetsuppföljning och analys av samtliga verksamheter inom alla regiformer. Förvaltningen har också ett uppdrag att systematisera och strukturera metoder och arbetssätt för uppföljning, granskning och analys av äldreomsorgen.

Nämnden har lämnat följande ekonomiska prognoser under året:

Mnkr	Tertial- rapport 1 2011	Tertial- rapport 2 2011	Bokslut 2011	Avvikelse T2 - bokslut	
Driftbudget					
Verksamhet					
Kostnader	163,1	164,5	170,5	-6,0	-3,7%
Intäkter	24,6	25,6	31,8	6,2	24,3%
Driftbudgetens nettokostnader	138,5	138,9	138,7	0,2	-0,15%

Sammanställningen visar att prognossäkerheten i nämndens tertialrapporter på nettokostnadsnivå har varit god under året. Jämfört med tertialrapporterna redovisas avvikelser på både kostnads- och intäktsnivå. Bruttoavvikelsen beror främst på att nämnden i sin prognos för tertialrapport 2 inte har beaktat omslutningsförändringar för ökade kostnader och intäkter för att bl.a. utveckla avgiftssystemet och E-tjänsten.

Under flera år har revisionskontoret påpekat brister i nämndens prognossäkerhet och därmed behov av förbättringar. Nämnden har under år 2011 sett över rutiner och verktyg för budgetuppföljningen för att kunna ta fram realistiska och tillförlitliga prognoser.

Styrning, uppföljning och kontroll av beviljade insatser inom äldreomsorgen (rapport nr 2, januari 2012)

Revisionskontoret har granskat hur stadsdelsnämnderna styr, följer upp och kontrollerar att äldre på externt drivna vård- och omsorgsboenden får de insatser som beviljats och att de erbjuds en god och säker hälso- och sjukvård samt rehabilitering. Granskningen har omfattat tre stadsdelsnämnder. Även kommunstyrelsen och äldrenämnden har berörts av granskningen.

Granskningen har bl.a. uppmärksammat stadsdelsnämndernas behov av stöd från kommunstyrelsen och äldrenämnden i arbetet med uppföljningen av att den äldre får den insats som hon/han har rätt till. Äldrenämnden behöver även förtydliga stadsdelsnämndernas ansvar för rehabilitering inom äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden och vägleda nämnderna i hur den äldres behov av

insatser kan stödjas i beställning och uppföljning. Rapporten har överlämnats till äldrenämnden för yttrande senast den 10 april år 2012.

3.2 Intern kontroll

Nämndens system för intern kontroll

Nämndens system för intern kontroll är aktuellt och upprättat i enlighet med stadens anvisningar. Inom förvaltningen finns ett internt uppdrag som innebär att systemet under år 2012 ska ses över och revideras. Förvaltningen har under året arbetat med att utveckla riskanalyserna.

I verksamhetsberättelsen finns en redogörelse för hur bedömda risker i internkontrollplanen följts upp under år 2011, vilka kontroller som genomförts och vad som sedan gjorts för att minimera riskerna. Detta kan exemplifieras av att nya attestflöden har skapats och uppdaterats i ekonomisystemet, en ny modell för uppföljning av ekonomin har införts och formen för månadsuppföljningen har sett över. Revisionskontoret bedömer att arbetet med internkontrollplanen därmed har förbättrats.

Arvoden till förtroendevalda

Revisionskontoret har genomfört granskning av utbetalade fasta årsarvoden och sammanträdesarvoden till nämndens förtroendemän. Syftet med granskningen har varit att bedöma nämndernas följsamhet till stadens regelverk och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Granskningen har genomförts genom registeranalys av samtliga utbetalda arvoden under perioden januari – oktober 2011 till nämndens ledamöter och ersättare. Vidare har kontroll gjorts mot förtroendemannaregistret, mot regelverket och mot samtliga förtroendevaldas underlag för fasta årsarvoden som skickats till serviceförvaltningen för registrering i LISA-systemet. Underlagen för sammanträdesarvoden har slumpvis kontrollerats. Därutöver har den interna kontrollen i form av efterkontroll av utbetalda arvoden kartlagts.

Granskningen av äldrenämnden har visat att samtliga arvoden följer stadens regler. Nämnden behöver dock införa en efterkontroll av utbetalda arvoden.

Projektredovisning

Revisionskontoret har med stöd av konsult granskat nämndens projektredovisning. Syftet med granskningen har varit att bedöma om den interna kontrollen vid hantering av projektmedel är tillräcklig samt om redovisningen är rättvisande. Två av nämndens tre pågående projekt har valts ut för närmare gransk-

ning; *"Tyck till om äldreomsorgen"* samt *"Stöd- och hjälpinsatser till äldre med psykiska funktionsnedsättningar"*.

Projektet *Tyck till om äldreomsorgen* avser utformande av ett webbaserat synpunkts- och klagomålshanteringssystem och finansieras av kommunstyrelsen. Projektet *Stöd- och hjälpinsatser till äldre med psykiska funktionsnedsättningar* finansieras av Socialstyrelsen och äldre nämnden har med hjälp av dessa medel bedrivit två projekt: Implementering av de nationella demensriktlinjerna i samverkan med Stockholms läns landsting samt utbildningsinsatser riktade till omvårdnadspersonal och biståndshandläggare avseende äldre med psykiska funktionshinder.

Granskningen har visat att formerna för projektstyrning varierar. Projektet *Tyck till om äldreomsorgen* präglas av tydlighet med avseende på ansökningsprocess, genomförande och uppföljning. Det andra projektet är svårare att överblicka. Nämnden har exempelvis inte tagit fram någon övergripande projektplan för de olika delprojekten. I stället har nämndens ansökan om projektmedel från socialstyrelsen använts i projektarbetet. Detta trots att ansökan inte varit tydlig i alla delar.

Den sammanfattande bedömningen utifrån de granskade projekten är att nämndens interna kontroll vid hantering av projektmedel i huvudsak är tillräcklig samt att redovisningen av kostnader och intäkter i projekten är rättvisande. Formerna för planering och uppföljning av projekt i egen regi bör dock utvecklas. I det sammanhanget behöver definitionen av projekt tydliggöras. Därefter bör styrande dokument utformas och intern kontrollarbetet utvecklas på ett sätt som säkerställer tydlig styrning och redovisning av såväl verksamhet som ekonomi.

Verksamhetsbidrag till frivilligorganisationer

Revisionskontoret har följt upp tidigare granskning av hur äldre nämnden handlägger och dokumenterar verksamhetsbidrag till organisationer verksamma i Stockholms stad.

Resultatet av genomförd granskning visar att nämndens handläggning och hantering av verksamhetsbidrag har förbättrats och att den interna kontrollen har utvecklats. Den nya ersättningsmodellen för bidrag till frivilligorganisationerna har enligt revisionskontoret uppfattning bidragit till att bidragssystemet blivit mer flexibelt och mindre konserverande. Regelverket möjliggör för nya föreningar att komma in i systemet.

Nämnden har vidtagit åtgärder som bidrar till en ökad säkerhet i handläggningen och en mindre sårbar organisation. Vidare har nämnden systematiserat arbetet med att följa upp och utvärdera beviljade föreningsbidrag. Det är inte längre en

och samma person som både handlägger och följer upp nämndens beslut om beviljade bidrag. Granskningen visar också att resultatet av uppföljningen dokumenteras.

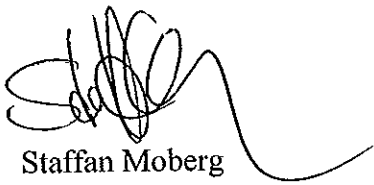
Under våren år 2011 har föreningarna bjudits in till informationsmöten om ersättningsmodellen för bidragssystemet och en halv dags utbildning i föreningsstöd. Föreningarna har också fått stöd från förvaltningen med bidragsansökan. Sammantaget har dessa insatser bidragit aktivt till utvecklingen av verksamheten. Nämnden bör dock fortsatt införa systematiska kontroller av om föreningarna sökt och erhållit verksamhetsbidrag även hos andra bidragsgivare.

Under året har socialförvaltningen och äldreförvaltningen i dialog med de ideburna organisationerna arbetat fram en skriftlig överenskommelse mellan parterna. Beslut i ärendet togs i december år 2011 av bägge nämnderna och beslut av kommunfullmäktige förväntas att tas under juni år 2012.

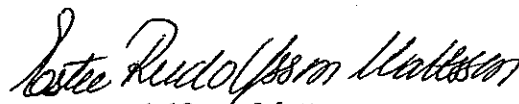
4 Nämndens bokslut och räkenskaper

I detta avsnitt redovisas om nämndens bokslut och delårsrapport är rättvisande samt om räkenskaperna är upprättade i enlighet med den kommunala redovisningslagen, god redovisningssed samt stadens regler och anvisningar. Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att äldre-nämndens bokslut och räkenskaper för år 2011 är rättvisande.

Underlagen till årsbokslutet är i god ordning och posterna är i huvudsak väl dokumenterade. Kostnader för inköp av inventarier med 408 tkr har inte aktiverats i enlighet med god redovisningssed eftersom nämnden saknar investeringsbudget.

Staffan Moberg
Stadsrevisor

Ester Rudolfsson Mattsson
Certifierad kommunal revisor

Bilaga I

Revisionskontorets bedömningskriterier

Bedömning

För avsnitten 2 Nämndens resultat och 3 Styrning, uppföljning och kontroll används följande bedömningar:

<i>Tillfredsställande/Tillräcklig</i>	Kriterierna är i allt väsentligt uppfyllda
<i>Inte helt tillfredsställande/ Inte helt tillräcklig</i>	Brister finns som måste åtgärdas
<i>Oacceptabelt/Oacceptabel</i>	Väsentliga brister finns som måste åtgärdas omgående

För avsnitt 4 Nämndens bokslut och räkenskaper gäller följande bedömningar:

Rättvisande, Inte helt rättvisande eller Inte rättvisande

Nämndens resultat

Bedömningskriterier

Nämnden har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten. Verksamhetens resultat och resurser står i ett rimligt förhållande till varandra.

- Nämndens resultat följer fullmäktiges beslut om mål, uppdrag och budget.
- Nämnden har inom tilldelat anslag uppfyllt sina mål för verksamheten och uppnått i verksamhetsplanen angiven verksamhet.
- Nämndens verksamhet har bedrivits enligt lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.

Styrning, uppföljning och kontroll

Bedömningskriterier

Nämndens system för styrning, uppföljning och kontroll bygger på en helhets-syn på den kommunala verksamheten samt säkerställer en ändamålsenlig verksamhet och bidrar till en god ekonomisk hushållning för staden, liksom en tillräcklig säkerhet inom nämndens organisation och verksamhet.

- Nämnden har ett system för styrning som ger förutsättningar för god ekonomi, effektiv verksamhet och kvalitet.
- Nämnden har en ändamålsenlig organisation med en tydlig fördelning av ansvar och befogenheter.
- Nämndens verksamhetsplan överensstämmer med fullmäktiges beslut om mål, uppdrag och budget. Nämnden har för varje verksamhetsområde fastställt mätbara/uppföljningsbara mål för ekonomi och verksamhet.
- Nämnden följer kontinuerligt och systematiskt upp ekonomi, verksamhet och kvalitet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
- Nämndens uppföljning ger en rättvisande och tillförlitlig information om ekonomi och verksamhet.
- Nämnden har ett system för intern kontroll för en effektiv och rättssäker verksamhet samt för att förebygga allvarliga fel och skador.

Nämndens bokslut och räkenskaper

Bedömningskriterier

Nämndens redovisning är upprättad i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed så att räkenskaperna ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

- Nämndens bokslut är rättvisande.
- Nämndens räkenskaper är upprättade i enlighet med den kommunala redovisningslagen, god redovisningssed samt stadens regler och anvisningar.

Bilaga 2

Revisionsrapporter under perioden april 2011 – mars 2012

Samtliga rapporter finns tillgängliga på www.stockholm.se/revision

2011:7	Granskning av persontransporter och skolskjutsar
2011:8	Intern kontroll i entreprenader och byggprojekt
2011:9	Samverkan kring barn som far illa eller att riskerar att fara illa
2011:10	Styrning och kontroll av stora investeringsprojekt
2011:11	Insatser för vuxna med missbruksproblematik
2012:1	Efterlevnad av stadens markanvisningspolicy
2012:2	Styrning, uppföljning och kontroll av beviljade insatser inom äldreomsorgen

